

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рѣкъ Х.

Олифантъ, На. Четверть 22-го Мая 1902.

Число 21.

Переглядъ тыжневый.

Таки тяжко було обми-
путу — величезна бѣда
прицѣ зъ капиталомъ зачала
ся, еи клѣпъ загонѣли
по всѣхъ усядахъ, делить
зворушили цѣлу Пенсилве-
нир и похваили въ ряды
борѣтъ 150 тысячъ рѣбѣт-
ничѣвъ.

На послѣднѣмъ зѣздѣ
майнерскихъ делегатѣвъ, я-
кій вѣдбувъ ся дня 15. с.
е. въ Гейзелтонѣ, Па., май-
же одноголосно ух-
валено розпочати
генеральный страйкъ.
Ниншого выходу не було.
Въ многихъ копальняхъ
твердого вугля практику-
ють ся доси такіи поганѣи
вызѣскы, доля рѣбѣтничѣвъ
була такъ незавидна, що въ
протинѣмъ случаю они бу-
ли-бъ змунѣны розпочати
страйкъ на власну руку.
А сего именно бажали ка-
питалисты. Ихъ пляномъ бу-
ло, якъ теперь показуе ся,
не допустити до загального
страйку, лише выкликати
его въ делихъ копальняхъ,
а въ прочѣхъ вести дальше
работу. Тою дорожю хотѣ-
ли розбити майнерску юнию,
засѣяти знеѣмру въ рядѣхъ
рѣбѣтничѣвъ, роздѣлити ихъ
силы, а опѣсля подиктува-
ти якъ найхосенѣйшій для
себе условья.

Нынѣ нема вже сумнѣву,
що вугляный трестъ розо-
славъ бувъ безлѣчъ своимъ
штѣгунѣвъ, абы засѣяти
незгоду мѣжъ згаломаъ май-
нерѣвъ, та се ему не пове-
ло ся. Американскій про-
летарь, будь що будь, про-
зрѣе и перестаетъ бути ле-
гковѣрнымъ.

Президентъ юни сполу-
чоныхъ майновъ — Мичелъ
завявъ, що въ разѣ потре-
бы зарядити загальныи
страйкъ на теренахъ мягко-
го вугля, а желѣзничѣ служ-
ба (брекменѣ и машинѣ-
сты) вимѣрно прилучатъ ся
такожъ до страйкерѣвъ. То-
дѣ число страйкуючихъ дой-
де до 400 тысячъ люда, вся-
кій торговельный и проми-
словый рухъ буде задержанъ,
недостача вугля до-
вѣтъ всѣмъ и само капита-
листичне правительство Сп.
Державъ буде спонукане
здрѣлѣти вугляныхъ оперѣ-
торѣвъ уступчивыми. Над-
ходять вѣсти, що нѣ запа-
дѣ вже зачищено кѣльканѣй-
ця великихъ фабрикъ за-
для недостаѣи вугля, по-
верхъ 50 тысячъ рѣбѣтничѣ-
въ, а по большыхъ мѣстахъ
цѣна на уголь страшно
пѣдскочила. За тону замѣтъ
4-охъ, треба заплатити 4½,
5, 5½ а нафты 6 долларѣвъ.
Наколи теперь такъ дѣе ся,
то вже легко собѣ уявити,
до когѣ дойде за кѣлька
тыжнѣвъ. Прямо — буде
вугельный голодъ...

Ходить чутка, що на о-
сновѣ анти трестового пра-

ва Шермена, президентъ
Мичелъ зыгаеде выточити
судовый процесъ трестови
вугля, подобно, якъ се зро-
блено недавно зъ трестомъ
волѣвы въ Чикаго, Па. е
богато доказѣвъ, що такий
трестъ зыорганізувавъ ся по-
тайки и сильно розпавошуе
ся. Подѣ его контролю пе-
рейшли нынѣ всѣ копальнѣ
въ Пенсилвеніи, вѣнъ уста-
новлюе сумаричну цѣну ву-
гля, пѣдвысѣе еѣ доволѣ-
но, дусить всяку конкурен-
цію и т. п.

На политичномъ овидѣ
Сп. Державъ не лучило ся
нѣчо нового. Правитель-
ство слѣдитъ бачно за хо-
домъ подѣвъ въ полудневѣ
и середудѣи Америцѣ, що-
бы при нагодѣ побольшити
тѣмъ свой впливъ; въ кон-
грессѣ не можуть упора-
ти ся зъ филипинскими
справами; загаль не вѣдо-
воленый зъ безлѣчю робо-
ты капиталѣвъ и воро-
жнѣмъ окомъ глядѣти на бе-
ззѣмный терроръ трестѣвъ,
а политикеры працують
видъ выборами до конгрессу,
якій вѣдбудуць ся септесе-
нѣ въ болышой половинѣ
стейтѣвъ. Въ той цѣли зѣ-
хали ся онѣгда на конфе-
ренцію до Вѣлого Дому въ
Вашингтонѣ всѣ найвызна-
чѣйшій личности зъ репу-
бликанскою партіи. Мѣжъ
иными и президентъ Руз-
велтъ, зыавъ участъ въ той
конференціи тай не дуже
тактовно поппеащъ ся. Обѣ-
цявъ вѣнъ, що подчасъ вы-
борчѣи компаніи собѣде
найболыше загроженъ по-
зиціи — полудневѣ стейты,
и при той нагодѣ буде пу-
блично забирати голосъ о
обѣжучихъ справахъ поли-
тичныхъ. Иными словами:
— президентъ Рузвелтъ давъ
себе переробити на звычай-
ного агитатора республикан-
скихъ керманѣчѣвъ, чтобы
блескомъ своего высокого
статуса притягати до
нихъ загаль. Американскій
средства и хитрѣцѣ...

Капѣтъ упавъ изъ сер-
ца Американцѣвъ, бо ге-
нераль Шефѣ доноситъ зъ
филипинскихъ островѣвъ,
що до вѣны зъ народомъ
Морѣвъ не прійде. На цѣ-
ломъ островѣ Минденево па-
нуе сунѣкой, Морѣ, одер-
жавши доброго прочухан-
ця подѣ Беенѣ, не мають
охоты вести дальше войну,
а ми ѣвъ переговоры зъ ихъ
султанѣми и вачальниками
успѣшно поступаютъ впе-
редѣ. Вирадѣ американ-
ске войско полишено поки-
що на островѣ, але оно за-
ступаетъ лише полицію и сте-
реже пріязныхъ американ-
цѣвъ туземцѣвъ вѣдѣ ме-
сти ихъ противничѣвъ. За
кѣлька тыжнѣвъ островъ
Минденево буде отворонъ
для торговли.

Ген. Шефѣ додае въ своимъ
рапорѣтъ, що край Морѣвъ
е вѣлыми чорнымъ и плѣ-
роднымъ. Розлогъ долины,
урожайный степы, буйная
растичность, чудный лѣсы,
сплавный рѣка — все те го-

воритъ, що вѣнъ много
лѣпшій для колонізаціи,
якъ корѣи не-буди другіи
зъ филипинскихъ остро-
вѣвъ.

На Филипинѣхъ скон-
стантовано доси 3623 слу-
чаѣ занедужаня на холеру,
зъ якихъ 2706 скончило ся
смертію.

Президентъ кубаньскои
республики Е. Пальма, ко-
трый мешкавъ доси въ Сп.
Державѣхъ, повернувъ вже
на Кубу. Зъ той причины
запанувала на островѣ ве-
лика радѣсть, всѣ питали
президента дуже торже-
ственно, а на высокой бап-
тѣ гвердынѣ Мурѣ, въ Га-
ванѣхъ, вывѣшено по разѣ
першій кубанскій прапоръ
побѣды американьского. Ще
болыше торжество святко-
вано дня 13. с. м., бо того
дня вѣддано правлѣне остро-
ва въ руки кубаньского
правителя през. Пальма, що
объявъ свой урядъ, а въ цѣ-
ломъ краю проголошено не-
зависимость Кубы. Вѣдѣ
теперь на малѣ вышѣи зем-
леньки будемо мати одну
республику болыше, оденъ
народъ и край вѣддыхае
свабѣдѣйне. выравнишь
изъ жореткохъ вѣдѣтъ
монархизму.

Подобно, якъ въ Сенѣ
Доминго, кипѣла такожъ ре-
волюція на островѣ Гайтѣ.
Правительство не переби-
рало въ средствахъ, намага-
ло ся вѣсѣи силами прину-
сѣти еѣ, та не могло дѣти
собѣ рады. До болышого
заворуженя прійшло дня
12. с. м., коли консерва-
тивно клерикальный прези-
дентъ Самъ подчасъ засѣ-
даня послѣвъ впровадѣвъ
вѣбеско до парламенту. Въ
томъ часѣ зачала ся въ сто-
личномъ мѣстѣ Портъ О
Припѣ кровава борба. Зъ
цѣлого острова сходили ся
оружий тоныи народа и при-
помочи жителѣвъ мѣста на
пирали на правительствен-
ну армію. Кромѣ пыла о-
бильно, зъ однов и другов
сторонъ полягло чимало
людей. Донерва по 8-годин-
ной борбѣ войско поддало
ся и революціонисты побѣ-
дили на цѣлѣи лѣвицѣ. Те-
перь президентъ Самъ не
бачитъ иного выходу, ли-
ше оглодсит свою резигна-
цію зъ президентуры и па
французкомъ кораблѣ утѣ-
кати зъ краю диктаторѣвъ
тымчасового правительства
проголошено В. Кавалѣ,
але мимо того заворуженя
идуть дальше по цѣломъ
островѣ.

Убийника русіекого ми-
ністра Сивѣина засуджено
онѣгда въ Петербургѣ на
кару смерти черезъ повѣ-
шене. Берлинскѣ часопись
„Lokalanzeiger“ одержала зъ
Петербургѣ вѣсть, що убій-
никъ подчасъ цѣлого про-
цессу поповдавъ ся дуже спо-
койно, але не хотѣвъ гово-
рити нѣ одного слова. Ажъ
при концѣ, коли председа-
тель трибуналу занятавъ
его, чи має сѣбѣльничѣвъ,

вѣдновѣвъ: „Такъ, оди-
но — русіеке правительство —
Французка прѣса широко о
той справѣ розписуеъ и допо-
сѣтъ, начебъ русіека полиціи
вышла на слѣдѣ сильно раз-
галуженои организации ре-
волюціонистѣвъ, що вѣзла
собѣ за цѣлѣ зглядѣти зѣ
свѣта всѣхъ дорадыковъ и
пайвызначѣйшихъ помѣч-
никовъ батюшки царя.

Коронація 16 лѣтнѣго
испаньского короля Аль-
фонса XIII. вѣдбула ся дня
17. с. м. середѣ величавыхъ,
среднѣвѣчныхъ церемоній.
Велика частина испаньско-
го народа, туманѣна като-
личскимъ поповѣствомъ, ве-
ликии много доброго надѣе ся
вѣдѣ того коронованого дѣ-
твака, одначе тѣ падѣи не
будуть мабуть нѣколи здрѣй-
снѣи. Насѣ учимъ исторію,
что король выхованъ сиу-
цѣми, дѣлами много лиха,
недобра. — Надосѣбла вѣсть
(ше доси не потверждена)
що подчасъ коронаціиного
торжества заговорники у-
строили атентатъ на жите
королика. Высѣдѣдокъ атен-
тату такий, що король-
никъ повисѣе на шибеницѣ.

Въ цѣлѣи Франціи пере-
вѣджено выборы до фран-
цузкои палаты депута-
тыхъ, въ якихъ побѣдили
поступной элементъ. Кон-
серватисты и клерикалы,
помимо великого зысуся и
скаженои агитации не могли
выбрати болыше послѣвъ,
якъ мали перше. Народъ
французскій познавъ, хто ему
ворѣтъ, а хто другѣ. Треба
запримѣтити, що выборы
вѣдбували ся всюда дуже
спокойно, себѣи зовсѣмъ
вѣдмѣтѣно, якъ переводѣтъ
ся въ тѣхъ державахъ, де
верховодѣтъ консерватисты
и клерикалы.

Президентъ французкои
республики — Любетъ, вы-
ѣхавъ дня 13. с. м. въ го-
стѣи до русіекого цара,
абы вѣдвѣдѣти ся ему за
помочи жителѣвъ мѣста на
пирали на правительствен-
ну армію. Кромѣ пыла о-
бильно, зъ однов и другов
сторонъ полягло чимало
людей. Донерва по 8-годин-
ной борбѣ войско поддало
ся и революціонисты побѣ-
дили на цѣлѣи лѣвицѣ. Те-
перь президентъ Самъ не
бачитъ иного выходу, ли-
ше оглодсит свою резигна-
цію зъ президентуры и па
французкомъ кораблѣ утѣ-
кати зъ краю диктаторѣвъ
тымчасового правительства
проголошено В. Кавалѣ,
але мимо того заворуженя
идуть дальше по цѣломъ
островѣ.

Зъ пол. Африки надѣ-
слаъ лѣрадъ Киченеръ слѣ-
дуючій рапортъ до англ. ми-
ністерства войны: „Генераль
Брюсъ Гемилтонъ заполо-
нилъ 27. Колбрендеръ 70, а
Дж. Гемилтонъ 357 вѣрѣвъ.
Забрано равнѣж чимало
возѣвъ, худѣи и припасѣвъ,
якій належали до бурекіихъ
командъ на сѣдѣ вѣдѣ
Гартсъ Гиверъ въ Трансва-
лю. Силы ген. Деярея зма-
тали вѣдѣ марца о 860 лю-
дѣ.“

Въ другіи телеграмѣхъ зъ
дня 15. с. м. доноситъ Ки-
ченеръ, що зѣздѣ бурекіихъ
вождѣвъ и делегатѣвъ, які
мають обвѣрѣтити условья
мира, вѣдбуе ся сими дня-
ми и вѣнъ подѣривъ на ту
цѣлѣ все, що було треба.
Не зыѣсно одначе, чи и
коля той зѣздѣ вѣдбувъ ся
та и цѣи вѣнъ порѣшѣвъ.

Киченеръ мовить доси мѣвъ
заклятый, лише англійска
газета „Post“ одержала
вѣсть, що бурекій комен-
дантъ Лука Месеръ при-
славъ до през. Кругера въ
Бруксели телеграмѣ, що
буде безъ сумнѣву заклю-
ченный миръ.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Май.	22	Ч.	Николай перш. мѣщ.
23	П.	Симѣи	
24	С.	Методіи, Мокія	
25	Н.	Б. Самар. Евѣфаніи	
26	П.	Глиеріи	
27	В.	Изабѣра мѣщ.	
28	С.	Пахѣи Вѣликого	

— Грозный пожаръ на-
вѣстѣвъ галицѣ село Рома-
новѣ, коло Вѣбрки. Въ про-
тягу двѣхъ годинъ згорѣло
26 домѣвъ и около 120 бу-
дынокѣвъ. Мѣжъ иными
спопелѣи и приходскѣи бу-
днѣи. Много людей было
того дня на ярмарку въ
Вѣбрку, другіи при работахъ
въ поля, то-жъ и ратувати
не было кому. Донерва поз-
нѣише насѣили зъ помѣчию
люде зъ сусѣднихъ сѣлъ и
уратували репту села подѣ-
звѣнѣи. Вѣраты вынесѣтъ
загаломъ около 60.000 ко-
ронѣ.

— Нѣмецкій корабель
„Саккаратъ“ розбивъ ся и
порпѣвъ дня 14. с. м. на
чѣлѣискомъ побережѣ. Вѣразъ
изъ кораблемъ потонуло бо-
гато дорогихъ товарѣвъ и
1.500.000 долларѣвъ въ золо-
тѣ. Залого уратовано.

— Убийства и самоуби-
ства допусѣтъ ся въ готе-
ли Паркеръ Гавѣ въ Мп-
неаполисѣ. Мин. агентъ ми-
водкои Гервѣстеръ Ко. — Д.
В. Войтъ. Однымъ выстрѣ-
ломъ зъ револьвера вѣдо-
бравъ вѣнъ жите хорошій
панѣвъ М. Вѣлѣи, а другимъ
собѣ. Причина сен трагедіи
покрыта глѣбокою тайною.

— Департаментъ праѣвъ
оголошуе рапортъ, зъ якого
выходѣтъ, що за послѣд-
ныхъ 13 лѣтъ было въ Сп.
Державѣхъ 69.166 страйковѣвъ
и 6.067 бойкотѣвъ, въ ко-
рыхъ брали участъ 3.712.561
рѣбѣтничѣвъ. Болыи поло-
вина зъ нихъ була беззѣи-
ною. У всѣхъ тѣхъ случа-
яхъ вѣратни властѣлѣвъ
94.825.237 долларѣвъ, але и
вѣтрата рѣбѣтничѣвъ выно-
ситъ 190.493.173 дол. Рѣжѣи
рѣбѣтничѣи организации вы-
платили страйкуючимъ 10
миліонѣвъ долларѣвъ запо-
мѣги.

— Судъ въ Чикаго, Ил.
засѣдинѣ онѣгда на вѣчныи
арѣштъ Словака Павла Хла-
вѣчу за те, що за-
стрѣлилъ минувшого року
дѣвѣхъ злодѣѣвъ (бомѣвъ), ко-
трѣи хотѣли его обрабити.

— После урядовѣи ста-
тистики лише зъ одного
сѣннѣского комѣтату на У-
горщѣвъ вымѣтрѣвало по-
слѣднимъ часѣми до Аме-
рики 30 тысячъ душѣвъ, еще
передѣ 3 ма роками число
живучихъ въ Америцѣ эми-
грантѣвъ зъ того комѣтату
не превѣсѣло 12 тысячѣ.

— Страшна експлозия
нафты приключѣла ся дня
12. с. м. въ Пѣтсбургѣ, Па.
на передѣишѣи Шеридѣнѣ.
Два вагонѣи наивнѣи наф-
тою зыударѣи ся на пере-
хрѣсту Коркѣ Рѣвъ, въ на-
слѣдокъ чѣго нафта розлила
ся и широкою струєю по-
плыла до засѣченыхъ лѣм-
пѣвъ на пересѣвачѣхъ шинѣ.
Се выклидало великій огонь
и експлозию першого ва-
гонѣи. Прохожіи народѣ, за-
цѣкѣвлѣныи необычайнымъ
пожаромъ, зобравъ ся въ
велику толпу и прѣдвѣлявъ
ся сѣгнѣнымъ струямъ. Вѣ-
томъ зъ грознымъ шумѣмъ
и гукомъ експлодувавѣвъ
пожаромъ, зобравъ ся въ
другій и третій вагонѣи.
Нафта вылетѣла высоко у
вѣздухъ и начала падати
на людей огненнымъ дощемъ.
Мѣи товною повставѣи ве-
ликой переполохъ и метуш-
ня. Вѣсъ хотѣли утѣкати, та
не знали въ котру сторону;
каждый бѣжалъ ратувати
жѣте, та въ страху попада-
въ въ еще болышу халѣну;
все тучало ся, падало и
тратувало. А зъ горы все
падавъ огненный дощѣ, го-
рячій струѣ сѣмѣили
всѣхъ и люде почали горѣ-
ти мѣвъ емолокѣи. Екс-
пльозия зничила такожъ
два сусѣднѣи будинки, де
было тодѣ около 200 особѣ
и сѣлила оденъ готель.
Закѣи насѣили пожарна
сторожа и питальнѣи ам-
буланѣи, 13 особѣ згорѣло
живѣмъ, 212 было попарѣ-
ныхъ и покарѣченыхъ. Зъ
тѣхъ послѣднихъ померло
уже въ шпиталѣхъ 12 и ти-
сонѣи помере еще кѣлькаде-
сѣтьохъ.

— Свого мужа застрѣли-
ла въ Ст. Луисѣ, Мо. якась
панѣвъ Морфѣ. Несчастный по-
гибъ вѣдѣ разу, бо револь-
верѣа кулька поцѣлила его
въ само сердце. Убийницѣи
узнѣшено. На стѣици поли-
ційной заявила, що дѣлала
въ оборонѣ своего жѣгѣ. За-
стрѣленный женою В. Морфѣ
числѣвъ 36 лѣтъ и працѣ-
валъ въ электричномъ заве-
деніи.

— Близкій своякъ ав-
стрійского цѣсѣря, архикѣи-
зѣвъ Евгеніи, зѣжеволѣвъ 12. с.
м. въ Будапѣштѣ, на Угор-
щинѣ. Его вѣдѣли до заве-
деня бѣжеволѣныхъ въ Пар-
кѣредорфѣ.

— Снѣги падали дня 10.
с. м. въ цѣломъ повнѣчномъ
и западномъ Висконзинѣ.
Таки самы вѣсти нахѣдѣтъ
зъ Монтѣны, Дакоты, Минѣ-
сѣи и середудѣи Канады.

— Снѣги падали дня 10.

с. м. въ цѣломъ повнѣчномъ

и западномъ Висконзинѣ.

Таки самы вѣсти нахѣдѣтъ

зъ Монтѣны, Дакоты, Минѣ-

сѣи и середудѣи Канады.

с. м. въ цѣломъ повнѣчномъ

и западномъ Висконзинѣ.

Таки самы вѣсти нахѣдѣтъ

зъ Монтѣны, Дакоты, Минѣ-

сѣи и середудѣи Канады.

с. м. въ цѣломъ повнѣчномъ

и западномъ Висконзинѣ.

Таки самы вѣсти нахѣдѣтъ

зъ Монтѣны, Дакоты, Минѣ-

сѣи и середудѣи Канады.

с. м. въ цѣломъ повнѣчномъ

и западномъ Висконзинѣ.

Таки самы вѣсти нахѣдѣтъ

зъ Монтѣны, Дакоты, Минѣ-

сѣи и середудѣи Канады.

с. м. въ цѣломъ повнѣчномъ

и западномъ Висконзинѣ.

Таки самы вѣсти нахѣдѣтъ

зъ Монтѣны, Дакоты, Минѣ-

сѣи и середудѣи Канады.

с. м. въ цѣломъ повнѣчномъ

и западномъ Висконзинѣ.

Таки самы вѣсти нахѣдѣтъ

зъ Монтѣны, Дакоты, Минѣ-

сѣи и середудѣи Канады.

с. м. въ цѣломъ повнѣчномъ

и западномъ Висконзинѣ.

Таки самы вѣсти нахѣдѣтъ

зъ Монтѣны, Дакоты, Минѣ-

сѣи и середудѣи Канады.

с. м. въ цѣломъ повнѣчномъ

и западномъ Висконзинѣ.

Таки самы вѣсти нахѣдѣтъ

зъ Монтѣны, Дакоты, Минѣ-

сѣи и середудѣи Канады.

с. м. въ цѣломъ повнѣчномъ

и западномъ Висконзинѣ.

Таки самы вѣсти нахѣдѣтъ

зъ Монтѣны, Дакоты, Минѣ-

сѣи и середудѣи Канады.

с. м. въ цѣломъ повнѣчномъ

и западномъ Висконзинѣ.

Таки самы вѣсти нахѣдѣтъ

зъ Монтѣны, Дакоты, Минѣ-

сѣи и середудѣи Канады.

с. м. въ цѣломъ повнѣчномъ

и западномъ Висконзинѣ.

Таки самы вѣсти нахѣдѣтъ

зъ Монтѣны, Дакоты, Минѣ-

сѣи и середудѣи Канады.

с. м. въ цѣломъ повнѣчномъ

и западномъ Висконзинѣ.

Таки самы вѣсти нахѣдѣтъ

зъ Монтѣны, Дакоты, Минѣ-

сѣи и середудѣи Канады.

Дещо про Росію.

Ми вже писали нашим читателям, як часто буває в Росії голод; показали, що буває він що раз частіше; показали, до якого ступеня руйнує голод сільську господарку; як він переводить господарів в стан жебраків, як винищує нарід ослабленим і всякими хворобами, а надто голодовим тифусом і скорбутом. Тепер можемо додати, що в «Кур'єрі Львівським» прочитали ми таку телеграму, надану 6 цвітня в Петербурзі: «На Уралі і в Казанській губернії скорбут шириться в застрашувальній спосіб. Дуже коротенько сказано, але наші читачі вже знають, що то за скорбут, і розуміють, що в Казанській губ. і на Уралі збільшується число тих, що конають в пекельних муках; але може не знають, що Урал і Казанська губ. значно більша ніж уся Галичина. Та телеграма прийшла з Петербурга, прийшла через руки російського телеграфного урядника і безперечно правдива. Сумна правда...

Тепер постараймося подати причини тих російських голодів.

Наші читачі добре знають, яке то сільське жите. Від ранньої весни і до пізньої осені, доки, так би сказати, земля жпе, — хлібороб мусить працювати — з шкурки лізти. І не доспіють він, і не доїсть й не допе він, а що нагрізе ся, то ніхто того не знає. Але надійде зима, замре земля, — і робота селянина значно зменшиться ся. Робота зменшується, а гризота збільшується, — і се власне дуже характерно для російських селян. Вони бідаки, — а межі ними й наших українців 30 мільонів, — за весну, літо й осінь гірко працюють ся, а прийде зима, то не мають чого їсти, пухнуть з голоду, мруть на тифус, на скорбут, та на інші хвороби.

Щож за нечиста сила, що чоловік гірко працює, не марнотрапить, а не може собі випрацювати кусок бодай сухого, але щоденного хліба. Кудивж діває ся праця? не вже її закопують марне в землю?...

Так, — працю можна марне закопати, і російське селянство дійсно багато її марне губить... Не його в тім вина.

Наші читачі знають, що земля потребує, щоб її добре вигноїти, добре зробити, добрим насінням засіяти та зробити все в пору, — то земля й вродить, то праця, вложена в неї, не пропаде; а як не зробити в пору, як не зробити того, що земля потребує, то зайнята і найкраща праця пропаде. Се річ загально відома, а нашим читачам аж занадто відома. Не потребуємо нікого в цьому перекопувати. — Тепер сільська господарка не може провадитись так, як 40—50 літ тому, а потребує нових способів, — і тоді доіро вона випагородить працю; тоді земля верне землеробові з великою користю вложену в неї працю; — а без того, шкода заходів.

Подивимось тепер, якуж то господарку провадять російське селянство. — З горі мусимо сказати, що третя частина селянської землі в Росії що року обдогує, дармус. — бо в Росії

сві мужицьке хліборобство примне ся на трохпільній системі, і буде се так довго, поки всі форми російського життя не зміняться в корінь. Доки буде де спотична форма правления, буде нескосване; будуть сковані й селяне і не мортимуть зробити навіть такої легкої, але дуже важкої речі, як зміна пільного systemu, на новіший, видатніший. користіший.

Далі здивую наших читачів, коли скажу, що бога російських селян орудуть землею стародавними сохами, якими можна лише драпати землю, а не орати, яких наліп читачі напевне навіть й не бачили. Новітні плужки й плуги там мало розповсюджені, бо зрештою й не можуть розповсюджуватись, коли не має чим тягнути того плуга чи плужка: зголоднілий заморений кін не потягне такого плуга, та й сам господар, також зголоднілий й змарнілий, не дасть йому ради. — А де російський селянин дістає гною, коли він не має худоби, не має солом; де він візьме того коня потрібного гною. Аджеж ще в 1891 і 92 голодних роках, в 34 губернях з 50 мільонів селян 16 мільонів зовсім позбулись коней; а скількиж то селян сього року позбулось зовсім коней в шістдесятіох губ.; а скількиж зісталось з одним конем. — А що можна зробити з одним конем в господарстві? — Тепер згадаймо ще нашіне. Ми знаємо з російських урядових справоздань, що наприклад сього року селяне вже все зерно, яке мали, з'їли. Тепер весна. Чим же вони будуть сіяти ярину, яким зерном, — хто його знає; може таким, що його не варт кидати в землю, бо не зійде; бо тож зерно куплене не своє, коли чоловік найліпше відкладає на насінне. От така то господарка російських селян; ані вигноїти ані виорати нема чим, ані засіяти. Виходить тепер, що обробляти землю, то марне тратити час, силу й здоров'я.

Оброблене землі, що могло б зробити щасливим чоловіка, в Росії робить його дуже нещасливим, але не земля в тім винна, ані сам селянин. Винні порядки, якими зв'язаний кожний шаг російського селянина. Російське селянство дійшло до жебрацького стану, і доходило до нього на протязі довгого часу.

Показавши нашим читачам одну важну причину російських голодів, і дуже слабу різничу продукцію, покажемо ще другу, яка з першою становить ту нечисту силу, що безупинно руйнує й нищить російське селянство. Маємо на думці російські державні податки, котрі попросту суть страшні здирства, чистий рабунок голых мас.

Платане само собою напрошується; чи платять ті голяки податки. Платять! Ще й як платять! Правда багато є таких, що вже нічого не платили до державної каси по 2—3—4 роки; є вже й таких досять, що не платять по 5—6—7 літ. Не дивлячись на жадні способи видобування податків певна частина селянства не платить нічого, бо нічого не має. Меж тими способами добування податків є дуже

лютий — се бите селян різками, се здирання з нещасливих шкур! Се напевне мило вразить наших читачів, що російський державний закон дозволяє бити різками селян нарівні зі злодіями. Той селянин, що свеко кирвавицю годуєтах панків, що пишуть усякі закони, прирівнює ся тими законами до остатніх злодіїв; для тих панків мало людського поту й крові; вони тягнуть з нього ще душу, ідять його тіло.

А тепер вернімося до російського бюджету. Він найліпше докazuje, що селянство платить податки. В бюджеті на 1902 рік доходи показані в 1 мільарді 946 мільонів, 571 тисячу 976 рублів; — се майже два мільярди рублів; таж то страшна сума. Більша частина тих грошей, зібраних з бідаків, йде на утримання державної машини; на утримання царя, міністрів і решти великих, середніх і малих урядників; на утримання війська, поліції; на утримання всього, що дурить Росію. А значна частина тих доходів ховається царем і міністрами на всякі їх потреби і на всякі випадки, творять так звану «свободну наличність» (лишню готівку). Страшно подумати, що може діятись в деспотичній державі: нарід мре з голоду, а цар складає «лишню готівку». Який підлий виродок мусить бути той, хто захвалює подібний лад, і баламутить темний нарід. А є такі виродки, що за гроші хвалять той деспотичний лад, сьївають имни голодні й «кнутови». — Але вернімося до російської державної машини. Той дуже помилив ся, хто-б подумав, що лише два мільярди рублів річно коштують та машина. Тоджеж на першого січня 1902 р. російське правительство має 6 мільардів 497 мільонів 800 тисяч рублів довгів; ті довги називали ся за кілька літ, а то показує, що для правительства мало двох мільардів рублів річно і змушене позичає, де запозаде: то у Вельгійців, то у Французів. Не кожен з наших читачів годен уявити собі таку суму, як 6 з половиною мільардів рублів (на рубель йде 50 америкал центів), але їм буде легше зрозуміти, коли ми скажемо, що одних процентів за той довг річно платять ся 286 з половиною мільонів рублів. От так то з одного вола сім шкір деруть; голий нарід обдираєть ся на потреби петербургської деспотії. Сам міністер скарбу, докладаючи цареві бюджет на 1902 р., сказав безлічно, що він зібрав майже два мільярди рублів «не дивлячись на те, що населення через невротажі остатніх 5 років, само не добрало майже мільярд рублів. То міністер сказав отверто і то є надруковано у всіх російських газетах. Міністер знає, що народова за п'ять літ бракнуло майже мільярд рублів, а він все-ж такі витиснув з нього коло 2 мільярдів рублів і складає собі «лишню готівку», а нарід мре. А згадайте собі, що не всі платять податки, — і тоді вам ясно буде, яким здарствам підлягає певна частина селянства. І се так дійсно є; найбільше здирали й здирають в тих місцях, де чорнозем, і допровадили до того, що в тих місцях найча-

стішо буває голод і найсильніший голод.

Ото дві причини російських голодів, котрі йдуть одна побіч другої: перша, погана сільська господарка, при якій обробляти землю, значить даремне пакувати в неї працю, а друга — обдирання російського селянства правительством. Обдирання понад сили того селянства. Обидві ті причини корінять ся в темноті законів в деспотичній кайдани селян, котрі остатніми часами сидять у п'яв'яті ті кайдани. Є надія, що хутко ті кайдани тріснуть. Державна машина що раз більше потребує грошей, податків, а селянство що раз біднішає. І прийде хутко час, коли і одно й друге дійде до найвижшого ступеня напруження і мусить щось тріснути; селянство не може згинуть з землі, очевидно мусить щезнути державна деспотична машина, і тоді почнеть ся ліпший лад.

Далі ми оповімо нашим читачам, чи запобігає собі в тій біді селянство, і що робить правительство; чи воно дає хоч трохи про те селянство, чи воно навіть і в часи народної біді дивляється тільки себе.

З «Гр. Гоголя»

ПОДЛІ СКЕБЫ.

Задумуючись надь справами нашої рускої Церкви в Спол. Державах, приходять питання, чи маємо ми, Русини розвивати ся як народ? Я простий чоловік кажу, що нїть. Може хто скаже, що не правду говорю. О, давь бо Бог, щоб так сталося; я дуже-б радъ, щоб народ наш як найліпше розвивав ся; я мислю, що Русини мусять розспати ся на всі сторони, раз — що брак свідомости на родної мови нами, а друге — що намножилося межі духовниками, котрі мають ставити нїби якусь інтелігенцію, безліч богородиць-зрадників. Зь поміж народу маємо дуже мало інтелігенції, а зь духовників заледь четверту част і то зь галицької сторони та кількох зь угорської. Що зь того, що маємо 2 газети, котрі немало могли бы народъ просвітити яко клясу робітничу, збудити зь сну до життя культурного, політичного і народного, до самостійного розвитку, але зь жалем кажу, ліпше й не споминати, бо если хто поважить ся водовати до народу таї заговорити до него по людски, то обскочить го така зграя вельяких перевертв'їв, крикунів, шпигонів, доробкевичів, що аж годко подумати о томъ. Всі они удають проводирів народу, побожних пророків, ба навіть слугів Христа. Чи не чудо 20-го вѣку? Та найбільше згромадилось их около «А.Р.Вѣстника»; тихъ малярських недобитківъ только намножилося, що закрывають сонце правды. — Возьмѣмъ насампередъ «Вѣстникъ». Що се за чудо зь его тактикою циганською? Отъ въ одномъ числѣ надъ кає надъ непорядками въ справахъ уніяцкой Церкви, нарѣкають на мачошину оцѣску старокраевыхъ властей церковныхъ, що не дають епископа и т. д.; другій разъ нарѣкає на православу місію, що та баламутить и перетягає людей на свою сторону; а вже найгірше уяє на свояхъ

братівъ Галичанъ, що ти не можуть лизати ноги разомъ зь мадарами всакимъ айрискимъ босамъ, а газету «Свободу» то просто зѣли бы, згладили зь лица землѣ, щобъ не вказувала, куда нашому робітничови треба ити, та що не тримаєсь твердої назви. Зь тої причини гордає на «Свободу», вызываючи всѣхъ и вся: радикалами, соціалістами, поляками, діяволами и т. д. А гимчасомъ его менаджеры беземерестанку сыплють дописи до рим. кат. епископів, а тымъ самымъ затягають справы своєї Церкви до цѣлковитой заглады; вѣдають руского робітника изъ его матеріяльнымъ добромъ подъ чужу контролю, обезвладяючи насъ бѣдныхъ робітничковъ изъ той слабости свѣдомости и свободы, яку теперъ маємъ. Возьмѣмъ наприкладъ якъ стонъ до те перь справы нашої рускої Церкви? Народъ не просивъ нѣкого о дозволѣ ставити церковъ, лишь обрахувавъ свои силы, будувалъ и старавъ ся о священника. Нѣхто ему не намітувавъ священника ему не любого; мавъ волю, тримати або водравити, сли ему не подобалось; майно церковне було подъ его зарядомъ, т. е. рады церковной, выбраной що року. — Словомъ все було вольне, лишь те все т. е. всѣ церкви треба було злучити въ одну громаду-організацію, а була бы велика сила!

А до чого теперъ йде, кождей може поняти. Твердо русская; а радше малярська партія и еи голова чѣплють на свою Русь-неньку, на той бѣдній робучій людъ, водбирають ему те право, яке доси мавъ надъ своими попами, а перекладають те право рим. кат. епископамъ, щобъ той робітникъ не мавъ больше жадной контролѣ въ справахъ парохіальныхъ, щобъ они мали забезпеченый бытъ и коштомъ бѣдного робітника драпались на вѣкарьхъ и т. подібныхъ комедій, котрі не принесуть корысти для народу ані за ньюхъ табаки. Єсть се велика кривда народна, вопіюща до неба о помсту.

Братя, робітники, если васъ хочъ трохи обходить ваше власне добро, бо добро вашихъ церковныхъ маєтківъ и обрядъ, если вы хочъ трохи разузнѣте, що васъ чекає, то хто лемъ капку крови руской въ жилахъ має, повинне сказати такымъ запродавцямъ: Прочь зь нашої кривавиці!

Я багато знаю порядковъ по рим. кат. парохіяхъ, тымъ поны мають абсолютное право надъ своими парохіями; распоряджуютъ, якъ собою епископа не озирають ся на народъ. Народъ попови ничъ не зробіть, а епископъ — маючи контролю и проверти записані на себе — не дає або не хоче «ksigda» вѣдати зъ парохій, а люди радъ не радъ лишають свою працю и будутъ на ново дома вы даколи не будовали незалежныхъ церковей, не проклинали своєю горьку долю на чужинѣ.

А щобы кому не здавалось, що пишу п суджу односторонно то наведу вамъ одинъ примѣръ:

По Великодньхъ нашихъ святѣхъ приѣхавъ до Buffalo, N.Y. о. Шабозъ Pittsburg, Pa. сповѣдати Русинівъ въ рим.

кат. костелѣ Правда, хоропій зь нихъ священникъ чи тамъ «духовникъ грекко-го набоженства». «Дзе лем за лица, то пойдзе Русінохъ исповѣда а по сповѣзди еще і казанъ вигласаъ таку, якъ се патріс... И такъ каже до Русинівъ: «Враца, возлюбленіе, юж давно не булысте в сповѣди, бо не маце своего духовника, та лем пшце гу мѣ все, та я до васъ выше пряду. Тераз ушмі Русаца будзема мац добре, бо ми се постаралі о каноніка, котрий буде ся старати о добро гр. католикѣх, лем тримайте ся правднвой віри, го он ся постара, же св. о. папа позволит ся намъ молити в англискомъ языку і співати, бо то знає, наша народ носц руско-словенска, то така second class matter, та що ми ся винародовиме, на то нич не дабаетъ. Хочъ ми не будеме розуміти, що і якъ ся молимо, то Бог нас без то вслуха, бо он зна, же що намъ треба». Нашій людина постоваплѣ, чуочи зь устъ, лина превелебого! таку прекрасну пѣсню, а другій вышши зь дому божого просто обуреній, но але пану превелебному не було того досеть. Вѣнъ гадивъ ще иншимъ способомъ насъ высѣжати. Зъ вечера исповѣдывъ людей, а рано мавъ водпранитъ службу божу, але що за мало му дались грошей, бо лишь \$30.00 то вже не годенъ буъ чекати, бодай хочъ до 5-той рано, лемъ взывъ таї вѣтъ, липпшви Русинівъ безъ запричачаня, и мы мусѣли просити рим. кат. священника, щобъ зробиць за него службу и вѣдбувъ набоженство. Отъ така-то твердо-русская маляроньска нитур! Въ виду такого твердо русского духовенства годъ и диво вонати ся, що Русини перекондхитъ на цареславіе, бо хто хоче бути Русиномъ то годъ му бути обомъ наразъ Англікомъ и Русиномъ! Такъ то шанує о. Шабозъ, «грекко кат. обрядокъ!» Ветилъ и ганѣба такымъ запродавцямъ, ренегатамъ своего народу!

Интересованій Русинъ зь Buffalo.

Дописи.

22. ЛИСТ ІЗ СТАРОГО КРАЮ.

Із свободної сторони.
Замість «Листа із старого краю» — лист із Швайцарії, одинокої може на світі державі, де люди живуть в обиді, де їх зовсім не гніє не тільки правительствена система, але де також найбільший ворог робучого народу, все пожираний і всіх пригнітаючий капіталізм має доволі невелику силу. І редакція і читачі — думаю — не розсердять ся дуже за сю зміну...

Коли би хто запитав, чи вирізняється Швайцарія від других держав, то найлучша відповідь була би: Тим, що тут на кождім кроці видиш, що люди дійсно живуть на свободі, що їм дійсно свободіо дихаєть ся. Побачиш Швайцарія — бідного чи багатого — то здоровель, силою і свободою так і пахнуть від него. Що правда, за повільні вони трохи, за спокійні, і тому пам, општимся Славянам, не можуть зовсім подібати ся, але се вже їх характер такий... Одно, що робить их симпатичними, се їх любов до природи і їх велика добродушність, та віра в людську чепність. От така віра в людську чепність, яка в Швайцарських міст, виглядає немов наше село — це серед зелених садів та цвітів. Лиш коби такий добробит в наші села... А віра в людську чепність у тих людей прямо безгранична. Приїжджаєш, чоловіче, з чужої держави, лікмо не-

знаний, і тебе приймають в хату, годують, ждучи на заплату до кінця місяця. Ідеш де побуді, зичати тобі гроший на дорогу, вірши на слово, що віддаш... Добре, видно, поводить ся тям людям, чепні всі у них, коли вони так другим вірають.

Що в Швайцарії стоїть шкільництво дуже високо, що тут до висших шкіль, котрих тут много, і то всі дуже добре устроєні, з'їжджають ся чужинці з ріжних сторін світа, про се й говорити нічого. Згадаю лише про шкільне виховане малих дітей. Коли побачиш, як то весело біжить до школи і весело вертає з неї, пустуючи по дорозі, як свободіо іде з учителем за місто на прогулянку, дозволяючи собі на всякі диточі прости, а учитель з ними бавить ся, коли видиш з ними бавить ся, коли знакомих людей, то прямо серце радуєть ся і мимоволі пасувають ся на гадку наші збіднані діти, дрозжачі перед тростиною «папа професора».

Мені довелось попати в Ціріх якраз на 1. маї, коли робучий нарід всего світа обходить своє святото, коли по всій землі несеть ся покаян батка соціалізму Маркса: «Пролетарі всіх країн, єднайте ся!» Я бачив уже те святото в Ангстрії, де за робітничим походом тягнеть ся балда поліцаїв, готових кождої хвили замкнути похід, взяти навіть поодиноких людей, аби «розійшли ся», ужити оружя... А тут — яка ріжниця! Кількастичний похід двигаеть ся свободіо наперед, а учасники походу веселі, одушевельні, вдоволені... Видно, що ніхто їх не задержить, ніхто не розгонить, ніхто не принарежть... День перед тим був навіть залив до урядників і загалом членів ріжних властей соціальних демократів, аби взяли участь в поході, значить, не боять ся вони за се переслідувані... І так ідуть вони повагом через місто оркестри грають, не-соціалістична публіка пригладаеть ся «покіжно, а перед водуть діти, зовсім маленькі діти, такі, що прямо недавно ходили навчались... Іде їх по кілька рядочком, пристроєних по святочному, завітчанних цвітками, а двоє крайних несє над цілим рядком вінець з соєніни. І так ідуть вони, веселі, з усміхненими личками... Коло мене стоїть мати — Росіянка. Не може здержати ся під плачу і хлипаючи шепче: «Щасливі діти і щасливі матери, що живуть в такій свободній стороні...» Так, щасливі діти і щасливі матери, але те цастє вибороти, кровю оплатити треба...

Ціріх 6. Маї, 1902 р.

М. Л.

3 Sifton, Man., Canada.

Дні 12 с. м. відбув ся у нас «головний мітинг» партії о. Жолдака. Були делегати із Sifton, Valley River і Ethelbert. Нарада ішла дуже гладко, бо всі они як мучи в горщку — «одномим сєвнцки» — урядили: писати до епископа у Львів, щоба вислав їм свіц. із свідомства і то не Василянина, а пенсію дістане \$600.00 річно, а за слоби по \$3.00 — хрест і нивід 30 цнт. Паписали на карточці паперу своєю мудро ухвалу, секретар підписав і порозходивсь до дому; а ту ухвалу дають о. Жолдакови коли прийде. — Що з того нічо путного не буде, се річ певна, але тим часом радуєсь великій Василіє. Ж. — буде пєдєррини. Правда, був там оден і свідоміций чоловік Ю. С. з Етельберт. і питав чи той свіц. що прийде на сю парафію має мєльдуватись у французкого бєскуна чи нї, відповів, що о п о в п н е н, але церква, метрики і все майно має бути записане на громаду і не дістанє бєскуна французкий хоть би тріє, але чи так буде?

Сид.

З Равенс, Н. J.

Хочу вам розказати, до-
рогі брати, чому то деякі
старі духовники так хотять
утримати ласку з латинь-
ськими єпископами. Ото для-
того, щобі ваші біденькі
наріди дурати напекими од-
пущеннями гріхів, папекими
дозволеннями і держати
наріди в темноті. В моїм се-
лі, где я родив ся, в Ру-
давці яєльській, пов. сяноч-
кого, одержав попя гідзів
про того папу на 170 ринь-
ських, а було то так. Помер
один чоловік і лишив жену
з 5 дітьми. А мав той гідза
молодшого брата, що зми-
лосердив ся над бідною
вдовою і над дітьми і хоть
ему трапляли ся дівчата, бо
мав гроші. Що заробив в
Америці, то він так поста-
новив з тою вдовою оженити-
сь. Але щож? Сьвящен-
ник повів, що він мусить
писати о позволеніє а ж
до папи римського, та що
то буде коштувати взяше
100 папирків. Потім написав
гдесь і читав якийсь папір
на незрозумілім язичі, що
Гриць Сейка має право же-
нитися з вдовою. А Мико-
ла Стець заплатив 40 злр.
за позволеніє женити ся
з вдовою по своїм браті.
Був то чоловік хороливий і
бідний, мав тільки одну ко-
рову, двоє бичаток і старо-
го коника. Їго брата забив
сусід через сварню і зіста-
ла по ній вдова і 4 дітей.
Той знов дав ся намовити
до женички з тою вдовою.
Прийшли до сьвященника
а той коже, що мусить пи-
сати до Риму тай що то
буде коштувати 100 злр.
Людська плачуть, що не
мають звідки заплатити, бо
грошій не мають. На по-
хорон тільки позичили, довг
стоїть і лихву треба спла-
чувати — але сьвященник
каже, що то мусить бути,
бо інакше шлюб не дасть.
Ну і що ж? Мусіли прода-
ти корову за 30 злр. і льо-
ху (свиню), що тримали на
податок, а то все віднесли
на прозбу до римського
вітця. А діти голі, боє і
голодні — бо яку банду-
рочку мали, то і тоту не
було чим посолити, бо стра-
ко і з мамов мусіли дати
все за прозбу до Риму...
Братя, Русини! Опам'ятаймо
се вже раз і не даймо фа-
латок хліба таким, як той
кінь малярський, що хо-
дав свідчити на нас і
хотів запропастити всіх Ру-
синів і руску справу, бо то
Юда Іскаріотський; або той
борсук сивий, що то
все потакує, все до купи
змішає, а сам чорта під-
шкурою носить і разом з
малярськими кіньми пасе ся
на рускій ниві. Чи думаєте
собі, що ми Русини таких
собі не запам'ятаємо і вам
се не відважимо? Ми не
потрібуємо таких пастирів,
що мають на собі Христо-
вий образ а анти-Христову
натуру, бо ви такі, що кед-
би ся Русин хотів видра-
пати з мляки на тверду
землю, то ви бисте его на-
зад до мляки втрутили. Але
пам'ятайте собі, що тут віль-
на американська земля! Тут
не наводите на нас Ляха
або малярського полісмена,
бо вам на них накладе, ви
навіть годні темнотелі, ду-
шпелі. То Ісус Христос ка-
зав, щобі за але прощати
братови 77 рази, а ви коли
вам ся не подобала радикаль-
на робота, що хлопи то
раз більше набирають му-
дрості, допомагають ся о
свої права, то ви далі кли-
кати на поміч латинських
єпископів, винити руску ві-
ру та робити латинсько-

му хлопцю? Ви кровопийці
русского хлону! Ви обстаєте
за латинськими єпископами
і за папою, бо вам з тим
добре, бо як бисте не мали
папи, то бисте не могли
таку суму грошій дерти з
хлопа на позволеніє. Але
гов, сини! Бо ми вже до-
ма, і нам Русинам має вже сьві-
тити сонце, а ви прокляті,
безбожні, завзяті — вон до-
лиця руского! Хотілибисте
нас продати Айршипам, що-
би Айрши за нашу працю
ставили собі палати, а ми,
щоби вічно ходили як же-
браки і їм кланяли ся! А
они що ліпшого від нас? Ч-
и они мають по чотирь
оци, а ви о. Л. і о. О. лиш
по одному? Одаже україн-
ські попи не боять ся самі
газдувати без айршекого ди-
ректора, а ви хочете, щобі
вас Айрши учив розума?
Я собі мислив з початку,
що ви правдиві заступники
Русинів, але се неправда.
Дурень той, хто вірить, що
ви йому шлетете, а це
дурійший той, хто вам
дасть фалаток хліба. Ліпше
дати неку фалаток хліба, то-
го не укушать, як таким,
що виставляють себе за
твердах Русинів, а злушили
би з Русина шкіру і дали
би собі черевки ушити, а
мясо і кров з'їли би, а за-
кости то би гроші взяли.
Бели всі тверді в Галичи-
ні такі, як ви тут, то ліп-
ше, щобі їх зовсім не було
на сьвітлі. Нам Русинам так
треба Риму, як того вовка
в кошарі межі вівчями і то
не лиш тут, але і в краю.
Будемо ми добре пам'ятати,
хто куде ланц на повязане
Русинів з латинськими, але
біда тим, що в краю нас
дурили і тут за віс водити
нас хочуть. Вон з такими
зрадниками, лизунами! Ай-
риші мають свої гімназії,
свої високі школи, а ми що
маєм? По трох полів хова-
ємо в однім місті, а о шко-
лах ані гадки. Мейфільдський
ся сам признав, що вже 12
літ сидит в Америці, а що
з'організував? Голова сива
а що показала? Правда, що
раз хотів бути єпископом —
та хитав тільки всего. Ой
маємо ми Русини америка-
нський чим похвалити?
Народа порядна купка, по-
лів близько копа — а біди,
злади, нещастя аж сьвіт ся
крутить. Ось зачав като-
лицкий єпископ з хружми
правувати руску парафію
в Олфанти і сейчас приле-
тів Лавриниш з Шенандору
свідчити, що Таліян їм
так приказав, щобі були
під айршиками єпископами.
Та коли під католицькими
єпископами хочете стояти,
то ідіть до них, нехай они
вам дають хліба, а русь-
кий наріди під айршиків
єпископів не піддавайте, що-
би потім — коли що зле зро-
бите — рускі робітники не
мали права вам поісти,
щобисте ся винесли. Па-
м'ятайте, що як так даліше
будете робити, то вист ся
позбулете хліба, бо наріди
не потрібує мати ніч до
роботи з латинськими є-
пископами. Можуть жити без
Риму Німці, Турки, Татари,
Чайни, Англички, Греки,
Серби і т. д. то і ми Руси-
ни можемо, особливо тут
під вільним американським
небом Як Американці били
Іспанців, то ся не бояли, що
їх Рим за то проклене, що
їх непустило до неба. То
тільки незрозумілі Руснаки
боят ся того, бо їх стра-
шать такі як в Шенандорі
і в Мейфільді. А ви честні
читателі „Свободи“ не гні-
вайте ся за то, що я тут
писав, бо я читав істо-
рию Русин і знаю, що Рим
єсть невраком, котрий при-
се наше руске корінє, зро-

котрого ми не можемо ся
розвивати. Так само латин-
ники гордять нашою мовою,
бо кажуть, що то хлопска,
а малярські газифіки то ще
з хлопом дещо по турпа-
цьк гуторя, а з собою по
малярськи, по азійатицьки.
Або той Годобай, що тепер
прийшов з краю, то ані
тільки не знає по руски, що
моя 6-літня дівчина. Проч-
з такими фаризеями, лизу-
нами, що лизуть лаби ка-
толицьким єпископам, наї-
їдуть до них хліба просити.
Е. М. Р.

НОВИНКИ.

Дальній виказ жертв зложе-
них для руских студентів.
в Галичині.

Русини з Мексикою, Ра. зложили на
руки М. Г. Грощини, секретаря місцевого
„Союза“ \$11 000*
Попередньо зложено — 795.98
Разом — \$806.98

* Поіменний список одружених пілітине
Старайтеся, щобі ми мо-
гли послати бодай 1000 до-
лярів до краю!

Бачність!

Сергій Киселовський наш
агент відвідає сими днями
предлатників „Свободи“ в стей-
тах Нью Джерзі, Нью Йорк і
Коннектикот. Він має право ко-
лектувати предлату за „Сво-
боду“ і полагоджувати всім
други справи в наших імені.
У него можна також купити
векні цікаві рускі книжки.
Видані „Свободою“

— Англійське товариство
бібліїне обходить с. р. 98
родиницю свого істнова-
ня. Вь томь часі видало
оно на видавництво свято-
го писма 62 міліони 500
тисяч долларів і розпо-
всюдило 170 міліонів ек-
земплярів біблії в 340
мовах.

— Новый трость муки
з'організував ся вь Мине-
аполисе, Мин. Належить до
него 19 найбільших мель-
ничих заводів вь Мине-
аполисе, Бофало, Сиракуз,
Бруклінг, Нью Йорку, Джер-
зі Сити і по цільях Спол.
Держав. Добродійство
сего нового лиха вже слід-
не, бо мука подорожля.

— Священники теребо-
вельського деканату (вь Га-
личині), зібрані на собор-
чику дня 2. с. м. вь Золот-
никах, ухвалили, що до-
магають ся вилучення справ
обряду зь подь „Пропаган-
да“, утворення руско-кат.
Патріархату, установа-
лення руско-кат. епі-
скопів вь Амери-
ці і на Буковині. Ізо-
люючи ті, вписані до про-
токолу соборчика, предло-
жений зостануть Высшкоре-
освящ. Митрополитови. Пе-
тицію до Св. Престолу вь-
тых справах має остаточ-
но зредувати анкета зь 5
членів, выбрана на собор-
чику, предложити як най-
скорше до підпису всім
святенаркам і переслати
на руки Вир. Митрополита.

— Страйкеры фабрики
„Американ Бродж Ко“ вь
Пітсбурзі, Па., wygrali
страйк наслідком чого
повернули до праці. Ком-
панія згодилась, а радше
була спонукана згодити ся
підписати вим платину зь
40 на 47 центів за годину
праці і обмежити робучий
день до 8 годин.

— Зв'язку Катерину Со-
фель, жену ключника вь
Пітсбурзі, Па., ко-
тра вь сьча с. р. помага
засудженим на кару смер-
ти братям Бідль утяти зь
арешту, засудив пітсбур-
ський суд на 2 роки вьзя-
ти

— Рафінерія сьмально-
фірми Армурь & Ко., ве-
личезний будинок коло
44-ої улиці вь Чикаго, у-
падна жертвою пожежі. О-
гонь був сильний і вели-
кий, толь тисяч людей зо-
брало ся, на вишуктах а-
бі ему придивити ся. На
розі 44-ої улиці було так
много зрительв, що лодь
їх тгаромь завалила
часть видуктов і около
1000 осіб упало зь висо-
ти 20 стіп. Кільканай-
пять людей тяжко поть-
кло ся — деякі зь них
смертельно.

— Воздухоплавець. Ав-
густо Северо, Бразилець і
член бразилійського парла-
менту, погиб вь Парижі
(Франція) трагічною смер-
тю. Дня 12. с. м. Северо
вразь ізь однимь помічни-
комь взнісьєсь бальономь сво-
го вьнаходу високо понадь
містомь. Бальонь летів вь
північній напрямі і моть

находити ся на висоті 1500
стіп, коли вь томь гязь
вь бальоні експлодував
зь гукомь, побобнимь до
гарматного стрілу. Бальонь
подерь ся на кусні, а оба
воздухоплавці, окружені
поломінь, упали на камін-
ну улицю близь желізної
стації Мт. Парнась. Северо
упав на ноги зь такою си-
лою, що кусні поломаных
костей пробили підопи
вь его черевиках, а поміч-
ник згорів мабуть на
смерть, заки долетів до
землі. Свідками тої страш-
ної події була жена тай
кільканайцятьохь прияте-
лівь Северо, які їхали за
бальономь на автом. білу.
Нещасна жена божовітьє
зь розпукки. Северо, подоб-
но як і Сенто Дюмонтъ,
вынайшов бальонь зь кер-
мою, надь чимь працював
вдоль 20 літ. Якь бачимо
однак, не выйшло ему се
на здоровле.

РОЗВАЛЕНИЙ МОЛ.

— Оповіданє М. Грощого. —

....Сонце гріє. Легенький вітрець поїнає. Море
тихенько колишеть ся. Нам човен спокійно пливе се-
ред хвиль. Парус напятий. Простір без краю. Ода-
леки бовваїє старий розвалений мол. Ми до його на-
близились. — Хвилі міцно бурхають об зачатку камя-
ну і радо та вільно котять ся в величезну прогалину
в ній.

— Не любить море упену — сказав мій керманець,
старий смуглявий моряк.

— Чи давно прорвало сей мол? — Я спитав, ми-
моволі дивуючись величезній міці води, що знесла ске-
лі страшні такі.

— Треба сподіватись давно, — якоєсь замислено
моряк мені відповів. А чи знаєте, — звернувшись нїя до
мене, — наших моряків кохану легенду, як море бо-
ролось з скелями тими? Бажаєте, я вам розкажу?

Як птахи вільні на волі були вільними хвилі мор-
ські... Буря їх мати пестила піснями, й веселі, без
смутку, котились вони в далич безкраю...

Але суворий і злий таран — чоловік, котрого за-
дрощі вхопили над долею хвиль, їх волю зніщити хо-
тів, щоб не пшались вони, несучись над безоднею
могутнього моря, щоб ясному сонцеві, блакитному не-
бові невсміхались. Післав він на працю покірних рабів:
холодне каміне дістали із склепу землі і шпурлять
у морську глибину почали.

Розгуляло ся море. Весело хвилям дивитись, як
падають скелі на дно; підплигають, товплять ся, ре-
гочуть ся, хмурі скелі вітають. Метущия поміж хвиль:
то-то привіле!

„Із холодного склепу землі хмурі до нас гості
прийшли, кінуваю піною ми зустрінемо їх, теїлим ві-
танем та ласкою нагріємо їх, у рідному морі гуляти
ми вкуші почнемо, і будем кохати ми волю і сьвіт“...

Радіють хвилі юнаки. Тільки буря та батько ура-
ган неправитним свистом гостей провожають, дивлять
ся хмуро на скелі... А скелі все падають в море, мі-
цно ляпаючи одна на другу, ростуть міцною стіною,
тіснати хвилі морські починають, плях їх бігу спя-
няють.

Засмутили ся хвилі, жакливо дивлячись на стіну
високу і хмуро: вперше їм шлях загорожено. І, при-
муючи рівно свій біг, об скелі ударились грудьми...
Стогнути отхлинули геть...

Непідступні ті мури холодні... Затрусило ся море...
Турбують ся хвилі від ляку об стін жорсткі розб-
ваючи груди. Стогін по морю пішов. Котять ся хвилі
сумні.

„Зрада! гей зрада! кричать. Ми їх, як дугів прий-
мали... Волю украли в нас, волю!“

Буря мати рида. Ревучи до стін їх батько-ураган
пошампа.

„О, скелі, о, скелі грізні! колись же і ви вільні
були, колись же і ви на волі жили. Навіщо же волю
у діток ви украли?“

Насупились скелі грізні: „Не наші в тім воля.
Украдені, як вкраста прамусять“, жорстко вони від-
повіли і похмуро над морем нависли.

Буря мати гайкнула, ураган батько подавсь: рос-
казують хвилям звістку сумну: „О, хвилі! о, хвилі
сердешні! Загинула воля, загинула. Тепер рабами вас
зроблено!“

І геть утекли. Море зомліло... Хвилі старі і мо-
гутні сховались в морську глибину... Не розбуде їх бу-
ря, не скличе їх батько-ураган... Сумно хвилі пливають
молоді; не чути реготу й пісень про волю колишню,
сонце тускло їм сьвіте на небі, а небо похмурє і сіре
кругом...

Хиба деколя хвилі нові, утомившись в неволі тяж-
кій, на ворога гуртом одностайним ринули. Купую
духою ударять об гострі скелі, — але й не воруж-
кують ся страшенні скелі, тільки стогін луною гу-
лою іде: стогнуть то груди розбиті завзятих борців...
Море тужило...

Минали роки... Іх багато минуло. Багато хвиль мо-
лодих свої груди об скелі розбили. Все сумнішє й
сумнішє робилось в морі.

Зажурили ся хвилі: „Будемо ждати та силу ми
дбати!“

Минули роки. Потуги набрали ся хвилі-юнаки.
У всі країни морські гінців розіслали. сонних будати,
всі хвилі бороти ся з скелями кликати... Пірнули
гінці в глибину до хвиль роками старих, закликати в
борьбу... Хвилі старі головою сивоєріблястою сумно
хитають: „Немає в нас ні моця ні снаги. Де нам боро-
тись, і де нам змататись із скелями?“

Квадрили хвилі гінці рідненьких пукати: неню-бу-
рю і тата урагана. Гайсали по морю — нема; в безкєтті
між гір їх зняйшли...

„Рідненькі! а щирим втанєм, поклоном гінцями
од хвиль прийняли ми до вас. Залиште ви гори кієні,
швидче в море ідіть, соромниці! кажда ви порвіть, що
братів наших волю скували. Патхвіть ви у хвилі старі
дух життя молодого і волі жадає! Збирайте ви
грізні купи і жваво на скелі пронадьте. Нис не жає
борьба і нам смерть не страшна! Ми волю братерську
бажаєм спасти.“

Затремтіло серце у матері бурі, вогнем запалала
кров батька урагана. Нагадали річ їм гінців колишні
старинні гарні роки. Поглядом широким на гін-
ців молодих вони глянули; із безкєтті гірського в
море безкрає гулом могутним оклик веселий лунає:

„Ідемо, ідемо ми волю спасти! Вставайте ви хви-
лі міцні та розбейте кайдани і припони норвіть!“

Дужий поклик той був: він і сонних будив, стар-
ших молодими робив, завзята й бадьорість даючи...
Стрепенули ся хвилі, ринули хвилі, слухинні зазиву
борби... Панувала над морем холодная ніч, хмари
густі висіли навколо, в той час, коли вперше поклик
проїє ся.

Зі сходу на захід і з півдня на північ хвилі зби-
рались, в лагідні лави ставали.

Хвилі юнаки завзятем киплять і рвуть ся перші
у бік... Мов блискавка, буря над морем шугнула, у-
раган їм на поміч летить... Буря зирнула... Застуговів
ураган... Хвилі підняті...

„Вперед хвилі міцні! Або смерть, або слава!“ З
галасом лунає до муру борожого кинули...

Затрусили ся скелі похмурі... Близько вже хвилі...
Поспішають все швидче та швидче... Грудьми вперед
виступають, ударились грудьми об скелі — й лягли
неживими... Кровью оббризані скелі, — кровью не-
знавших ляку бойців.

Реве мати буря: „Діти розбились! діти найперші
спочили! Багато загине ще вас, та здолаєм сьогодні
ми ворога!“

Море клекоче... Тим, що спочили, на зміну спі-
шать хвилі нові... Які вони грізні, які вони дужі!
Стогнути й ревучи бють вони бють скелі суворі і,
вмираючи, кличуть на поміч братів...

Міцно скелі стоять, але сумно; хвилі без ляку пли-
вуть. Нема їм кінця, краю немає хвилям грізним. Вий-
шло море з своїх берегів, всі хвилі в дружину пішли.
Галас і стогін над морем стоять. Як дужі льви, хвилі
старі їм на поміч летять. Розсипались кучері білі, зе-
мля затрусилась навколо; з страшенною силою хвилі
бурхають об скелі... Уже ранок почавсь, ранок сумний,
неприємний...

Все скелі стоять нерухомі, над хвилями буря ре-
ве. А хвилі все гинуть та гинуть, розбиваючи груди
об гострі скелі... З жахом збігли ся люди, дивлять ся
сумно рибалки, як розбивають ся хвилі завзяті в не-
помірній, адавалось, борбі...

Стаскало ся серце від болю і люди похмурі рида-
ли і Бога благали, щоб швидче борбу він спшив,
хвилям побіду щоб дав...

Сам жорстокий чоловік, той, що скелі у море по-
ставив, жажнув ся тепер і прожнулось серце черстве,
дивлячись як гине та страждає море...

„О, з якою б радістю зі скелі геть зараз приїв
і волю хвилям верну!“ Але пізно. Вже хвилі не
плачуть; не благають вони, занадто багато загинуло їх,
за небіжчиків їм помета дуже солодка...

І з буйним завзятем, під окликом бурі страшної,
до скелі нависених хлинули хвилі...

Чути навкруги: „Або скелі холодні зруйнуєм, або
стане домовиною море!“ Рівно і сьміло прамують
вперед: одностайне ударили стіну — затрусили
скелі під натиску дужого... Хвилі зомліли, отхлинули
геть, і з завзятем скаженим хлинули знову... В ме-
тушні все змінилось кругом... Стогін і гул над
морем лунає, а море, здавалось, із два піднялось і з
небом укуні зліплось...

І розпали ся скелі... Від останнього вибуху встали
більш не змогли, стогнувши впали в морську глибину,
де хвилі розбиті лежали...

„Геть нікчемні мерці“, спихнутим скелям море
реве: „тут могили завзятих за волю борців, тут хвилі
юнаки лежать!“

Розступило ся море, в безодню сгращенну скелі
з проклятем упали: „Хибаж ото наша вина? Слава
всім хвилям, нам сором довічний за вчинки гідкі!“

Радіє море безкрає: воно побороло ворожю силу.
І вільно котять ся хвилі сьвітаючи піснями тим, що за-
гинули борцям, що житем молодим повернули: „Заги-
нувшим славу — Волю живим!“

Я сидів зачарований чудовою легендою оцією і з
пошаною дивив ся на хвилі веселі і вільні, що дихали
силою, дужою силою. Наді мною веба блакит, піді
мною море безкрає, залите промінєм ясним маєвого
сонця ясного. Там, на шпиль гул життя місткого,
регів задоволення дрібного, хмурий день, лиск быто-
га, брязкіт кайданів, риданє, риданє без краю...

І здавалось мені, що наче там, десь далеко, дало-
ко за хвилями моря буря ревля:

„О, люди! маврві, нікчемні люди!“

когда тутъ поданъ.
SVOBODA, Vox III, Olyphant

Где есть?
Хто хоче шукати своїх крапів через нашу газету, мусить заплатити 25 центів за кожне оголошення наперед.
— Календарь "Союза" на рік 1902 не така книжка, котра має вартість не на мить, але на ціле життя. Редакция "Свободы" продает его по 50 центів.
Глухоту
Якоб шум в ушах лічить в найкоротшім часі. За таку ціну. Пишіть сьогоднішній листок до редакції. Лічимо папірці, листки, котрі закладають невідомим. Одинокій заклад сего рода в Америці. Рухає клініка St. Louis, Mo., 933 fleur-de-lis Str. 15 Aug. 02.

ДОКТОР ПРАВЬ
ЮЛІАНЪ ЧУПКА,
— адвокат, —
N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.
Хто має справу групову, або хоче відібрати гроші або спадок з старожі краю, най удасться до адвоката Чупки, бо він був адвокатом в Галичині.
Всі контракти, правий папери і повномочія.
Гей Русини! чи знаєте ви дорогу до дешевого і доброго купця? Ова веде просто до

Юрія Хиліака
в ОLYPHANT, PA.
Ви его певно добре знаєте. В него найдете одинокі, найдешевші, найушій і наймодніші стортъ въ бранях. Купите добре "шифарты" і коро і безпечно поїдете гроші до старого краю. Не гадайте однак, що до же все — це! Боже, нещасний парадійний садикъ із містъ полъ наземь!

Anthracite Hotel.
Тамъ доперва погостите, якъ вь роднои бабкі на есёлю.
СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
a River st., OLYPHANT, Pa.
Хочешъ выпити гарненько? Запийти ед до Митренко! Готель, випуск, пиво має, Новий скляний дошкель 6 цитара, е і галі. На мітинги, на забавы: Такъ посидиши, погуляєш, Випиши поводи цитаве. А що випиши, то знай брата, Поде дальше, якъ у пати!

авріалъ Малинякъ
Гуртовний складъ (Wholesale)
20 Market st. SHAMOKIN, PA.
Має завжди на складі свіжє, добре пиво въ елпкихъ і малыхъ бочѣвахъ зъ найлучшихъ броварѣвъ, горьвки вь лікеры айлѣпшого гатунку.
Брати! замовляйте у свого!
— ОДИНОКІЙ РУСЬКІЙ ГОТЕЛЬ —
ВАСИЛЯ ТУРКА
на Сторджисъ, Па.
Продає свіжій трупки і добрі цитари. Має такожъ галі — на весілля і другі бави.
Оліанъ Копистянскій
(JULIAN KOPYSTYANSKI)
424 Shamokin Str., SHAMOKIN, PA.
Перворядний салонъ русій. — Найлучші напикти ожна ть достати, якъ: пио на шклянки і бутельки, ина розмантого гатунку, орѣвки досконалі, цитара уже добрі.
Спийте Брати Русини до свого брата Юлія.
Юрко А Прокоповичъ,
отпрічник, готельничій, и Livery Stable
— Галі на мітинги і забавы, —
101 Jones Str., OLYPHANT, Pa

ОДИНОКІЙ
найзручніший русійскій друкаръ вь Америці естъ:
ВАСИЛІЙ САРІЧЪ.
517 E. 13th St. NEW YORK, N. Y.
Онъ вьмъ виготовить вселі друкарскі праці красно і дешево, яко пиотиній вь Америці. Онъ друкує а рускѣмъ, словачкѣмъ і англійскѣмъ языку: статисти, бальовы тикеты, вьсю, що тільки для братствъ і одинокихъ людей е потребно.
Адресъ: V. V. Sarguch, 517 E. 13th St NEW YORK, N. Y.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧКЪ)
СПЕЦИАЛИСТ
СЛАБОСТИ,
ЖИНОЧІХЪ,
ДІТЯЧИХЪ
І ВЕНЕРИЧНИХЪ.
Жили при пароді дізнати особливий оітикъ.
Адресъ: 3 N. Shamokin Str., SHAMOKIN, PA. Телефонъ No. 1073

ДІЯМЕНТОВІЙ ЕЛЕКТРИЧНИЙ ХРЕСТ,
знавчий такожъ хрестомъ Вольтъ, аістав відкритий кілька літ тому вь Австрій, а задля своїхъ великихъ прямихъ розповсюдженъ ся скоро вь Німеччині, Франції, Скандинаві, і другихъ европейскихъ краяхъ, где нияи уважають его за найсильніше средство противъ ревматизму і другихъ слабостей.
Електричний Діаментовий Хрестъ лічить руматизмъ мускулів і сугавів, невралгію, болі вь шійні, тілі, нервові, первесе ослаблені, безсонницю, припадкові, гистерію, параличъ, трясені, удар, епілепсію, танецъ св. Віта, пальмитацію, нервовий біль голови, і всі слабости нервового систему. Его добродієльний впливъ видно вже по кількихъ годинахъ, хотий часомъ треба на него ждати кілька сінъ.
Коштує доллара, при чімъ гарантує ся, що принесе стільки користі, що найліпший електричний пояс, що коштує 15 або 25 рази тілько. Ніхто вь родні, хорій чи здоров, не повиненъ бути безъ Електричного Хреста, сего найліпшого средства противъ слабостямъ. Пришли доллара, а ми пошлемъ тобі оілаканий оденъ Електричний Діаментовий Хрестъ, або 6 за 5 долларів. Тисячі лєстві від осіб, котрихъ вилічив сей Хрестъ, сугь достаточнимъ доказомъ его силъ. Ось два зъ нихъ: Маламъ болі черезъ много літ, теперъ сьмъ здоровъ. Діам. Елект. Хрестъ вилічив мене. Кароліна М. Штерен, Richfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов. Памове: Вже 3 місяці ношу Діам. Електр. Хрестъ. Давніше мав я болі вь моїхъ плечахъ, такъ що не мігъ гуляти на скрапці. Теперъ чудово добре. З поважаніемъ. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марецъ 20, 1900.

Юліанъ Чупка
в ОLYPHANT, PA.
Ви его певно добре знаєте. В него найдете одинокі, найдешевші, найушій і наймодніші стортъ въ бранях. Купите добре "шифарты" і коро і безпечно поїдете гроші до старого краю. Не гадайте однак, що до же все — це! Боже, нещасний парадійний садикъ із містъ полъ наземь!

МИХАЙЛО БОСАКЪ,
Посылає гроші до краі вь протягу 14 днівъ.
Продає шифарты такъ тано якъ и компанія вь Нью Йорку.
Продає такоты коліной до Нью Йорку.
Продає правдиву краілову пашинку и вино.
Має голсеял (wholesale) на всь американскі трупки.
Задармо потвержує всякі панери и дає раду, бо естъ Нотаръ публичный, чо вькь ретельный и честный.
M. BOSAK, Jones Str. OLYPHANT, Pa
ДІАМЕНТОВІЙ ЕЛЕКТРИЧНИЙ ХРЕСТ,
знавчий такожъ хрестомъ Вольтъ, аістав відкритий кілька літ тому вь Австрій, а задля своїхъ великихъ прямихъ розповсюдженъ ся скоро вь Німеччині, Франції, Скандинаві, і другихъ европейскихъ краяхъ, где нияи уважають его за найсильніше средство противъ ревматизму і другихъ слабостей.
Електричний Діаментовий Хрестъ лічить руматизмъ мускулів і сугавів, невралгію, болі вь шійні, тілі, нервові, первесе ослаблені, безсонницю, припадкові, гистерію, параличъ, трясені, удар, епілепсію, танецъ св. Віта, пальмитацію, нервовий біль голови, і всі слабости нервового систему. Его добродієльний впливъ видно вже по кількихъ годинахъ, хотий часомъ треба на него ждати кілька сінъ.
Коштує доллара, при чімъ гарантує ся, що принесе стільки користі, що найліпший електричний пояс, що коштує 15 або 25 рази тілько. Ніхто вь родні, хорій чи здоров, не повиненъ бути безъ Електричного Хреста, сего найліпшого средства противъ слабостямъ. Пришли доллара, а ми пошлемъ тобі оілаканий оденъ Електричний Діаментовий Хрестъ, або 6 за 5 долларів. Тисячі лєстві від осіб, котрихъ вилічив сей Хрестъ, сугь достаточнимъ доказомъ его силъ. Ось два зъ нихъ: Маламъ болі черезъ много літ, теперъ сьмъ здоровъ. Діам. Елект. Хрестъ вилічив мене. Кароліна М. Штерен, Richfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago. — Пов. Памове: Вже 3 місяці ношу Діам. Електр. Хрестъ. Давніше мав я болі вь моїхъ плечахъ, такъ що не мігъ гуляти на скрапці. Теперъ чудово добре. З поважаніемъ. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марецъ 20, 1900.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНИЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ltd.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.
Найбольшій рускій компанічний сторъ вь Америці. Заложений ще вь роцѣ 1889, а теперъ побольшеній, украшений и на ново уряджений. Новый дѣмъ великій, красеный, котрый компанія купила 1896 року за \$18.000 доказує, що може компанічна робота. — Всѣ розумні Русини належать до тои компаніи, купують зѣ свого власного стору значить, спомогають самыхъ себе. — Мѣсячно обертає сторъ сумою \$3,500.00 Заряджає нимъ:
Т. Федько.

ДАРОМ
14 ПРЕКРАСНИХЪ ПОДАРКІВЪ НАЙВЫШШИЙ ВАГГЕН ПРІДЛОЖЕНІИ КОЛІНЕВУДЪ НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧІТИ ТОВАРИ! Днесъ предлагає одну зъ найліпшихъ годинокъ які продають: Правдиву Американську 14 к. зъ подвійною золотеною ковертою, жєльську або мужєську зъ Правдивимъ Американскимъ Осередкомъ, дорогими камєнями, добримъ ходомъ R. R. гарантовану, лікєвє виліченє, зрєгу лєвану зъ писемною гаранцією на 20 літ, що до вигляду, витрєвалости ріану 540 цирозодотівъ годици. Всімъ любителимъ той каниси години разомъ вь протіву найбачішихъ 60 днівъ зовсімъ даромъ слєдуючі красєні подарки: 1 Відєнську фаяну зъ морської піни, зъ бурштаномъ, вартості \$1.50; 1 Правдиву зъмор піни цитаринию варт. 75 ц; 1 прєдметъ зъ п. цитаринию 30 ц; 1 шєрпий ланцухъ на тютюнъ 25 ц; 1 нєковє пузєчко на єррини 25 ц; 1 елєгантний золотий ланцухъ за Sameo Chart \$1.50; 1 прєкръ золочєну брошку \$1.00; 1 пару куцьки зъ брїлєнтами 1.00; 1 прєгарну шпильку до шєлї зъ камєнемъ 40 ц; 1 пару золочєнихъ снєжокъ до манжетівъ 40 ц; 1 пару золочєнихъ снєжокъ до рукавівъ 25 ц; 2 спинки до кофєрїка 30 ц; 1 і добру єспину на груди зъ краснимъ камєнемъ 75 ц. Годинку і 14 подаркѣ плємо C. O. D. \$4.98 і кошна експрєсу зъ правомъ безплатного огляданія і відєданія назадъ на ваш коштъ ели не подобають сї. Де шїт експрєсового офісу треба \$4.98 писати зъ одоромъ. Хто шїле гроші зъ одоромъ дєстане еше кишєпковий нїжъ даромъ і всї річи оплачені рєдїстрованою поштою ОДНА ГОДИНКА ДАРОМЪ З ПОДАРКАМИ сїи купити або продати 6. Ниши на хочєшъ жєнєску чї хлопєчку годинку. До жєнєськихъ годинокъ пославємъ 50 ц. довий Lorgnette ланцухомъ нїєго Дієнєса. Ниши дєствє ланцухъ нашъ товаръ будє розпроданъ. Адресъ ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, Ill.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУСЬКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
готельничій
246 Pearl Str. Shamokin, Pa.
Недалєкѣ рускои плебаніи.

Union Beer.
Christian Schmidt, прєзидєнтъ,
W. W. Rynkiewicz, сєкрєтаръ.
Вырабляє бѣлє и червонє пиво, портєръ и єйль найлѣпшого гатунку въ єтєйтъ. Уживають лишъ найлѣпшого ячмєню и хмєлю. Дєржать вєє чисто. — Услуга добра.
Вєлєка фабрика цїгарѣвъ ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОГО СПѢЛКИ
вь Мт. Кармєль, Па.
Вь мѣстѣ и околиці знають до брє сєсю фабрику, бо всѣ лишъ тѣ орєрєдуєтъ, а курѣцѣ-знатоки тєвєрять, що лѣпшихъ цїгарѣвъ не найдєтє вь Пєнєсилвєніи.
Вирѣшѣть не треба хвалити, бо дєбрє само хвалитъ сѧ. — Адресъ фабрики: **CIGAR MANUFACTURE CO.** 1922 Mt. Carmel, Pa.

К. Файфєрть,
одинокій славянскій погребникъ вь Питєбургѣ и околиці.
Вынаймєє возки и повозы на весілля, хрєстини, похороны и т. п. но дужє утѣркованѣ цѣнѣ.
его офісь лишъ одєнъ блакъ вѣдъ рускоє церквѣ, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

Оденъ зъ наибѣльшихъ броварѣвъ вь Америцѣ.
ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, ВЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШКОКЪ.
Хто лишъ разъ покоштує сєго пива, то нишого вжє не хоче пити.
Голова вѣдъ него нїколи не болитъ, бо естъ здоровє и поживнє.
НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЄ ГОВОРИТИ.
E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str. SCRANTON, PA.
Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333. NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.
ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.
Вєякій потрѣбнй рѣчѣ до житя, якъ такоуь можна купити убраня майнерскі и зычайніи. Посылає такожъ гроші до всѣхъ частєй свѣта, скоро, тано и бєспєчно.
Продає шифарты.
Не вѣдъ нынѣ вжє знають людє солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave. SCRANTON, PA.
Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтня практика дали ему способностъ сѧти добрымъ лѣкарємъ. Лѣчить успѣшно всакого рода хорьбы. Має такожъ свою власну апіку, вь котрой виробляють сѧ дужє добрі и помѣщій лѣкарствѣ.
Розмовитъ сѧ по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлѣй околиці знають дєбрє Шляхєса.

МАСШЪ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAE LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.
оправляє книжки вєлєкого рода, хѣбъ якъ розстрєзєні. Такожъ робить книжки для братствъ, церквѣ, бїзнєсмєнѣвъ и т. д. За работѣ гарантує.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРИЄМЦІИ ПОХОРОНѢВЪ.
Вынаймєє такожъ „єрїчѣ“ на похоронѣ, хрєстини и весілля по дужє низькихъ цѣнѣхъ.
THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.
Вырабляє бѣлє и червонє пиво, портєръ и єйль найлѣпшого гатунку въ єтєйтъ. Уживають лишъ найлѣпшого ячмєню и хмєлю. Дєржать вєє чисто. — Услуга добра.
PEARL and MULBERRY st SHAMOKIN PA
300
РЕСТАВРАЦІИ И КАВЯРНИ
* TROMETER'S *
(Тромєтєрѣ)
Cor Rock & Sunburv Str., SHAMOKIN, PA.
Напротівъ National Bank. Сѧбѣданя, Обѣды, Вечєрѣ.
Вь кожѣмъ часѣ можна достати такъ гарячій якъ и зимній перекуски. Потрєбны прилагодженіи на європейскій способъ, дужє смачно. Услуга солідна. Окрємї комнаты для роднїи. Найлѣпшїя вина, пива, лікєры, горьвки и всѣ можливѣ напикти. Цѣна дужє мала.

РУСЬКІЙ КРАВЕЦЪ.
Вь Шамокінъ, Па. мєшкає рускій краєвєцъ **ПЕТРО КУЗМІЧЪ**
146 Lincoln str.
Робить нїжъ рєтєлєкї убраня мужєскї склєднѣ и дєшєво. Хто у него шїювать убранє, нїколи того не пожадує.
В. W. Woshner,
Першорядний складъ убраня для дѣтєй и дорослыхъ, 1306 Carson Str. мѣжї 13 а 14 улицєю, S. S. Pittsburg, Pa.
Хто лишъ сєбє и дѣточкѣ Хочє гарно вѣрѣти, Той не мусить у жидѣвскі стѣры заглядѣти: У Войшпєрѣ вєє дєшєво „Суты“ вь моднѣмъ кроє — И вѣдъ певно вамъ не скажє: „Гєравѣтъ, дурной тои!“

Одинокій ПОГРЕБНИКЪ
на парохію руску вь Northampton, Pa. и околиці
M. F. S. Keck.
Только до него удавайте сѧ, а вѣдъ всѣхъ красно и туновѣ обслужать.
Р. H. Morgan,
21 N. Main str. SHENANDOAH, PA.
Вырабляє братскій мышлѣ, шапки, водзанаи, корути, уніформы. Цѣнникъ и пробѣ высылєє даромъ.

ЧИ НЕ ЧУДЕСА ТО?
Такъ питаются люди, которые можно сказать чудеснымъ способомъ были вылечены отъ разныхъ тяжкихъ болѣзней.
Не чудеса то, а знаніе!
Кто терпитъ на яку нибудь болѣзнь и хоче отъ неї вьлѣчитисѧ, кто хоче надобити утраченє здоровьє и силу, нехай сѧ вниманіємъ прочтєтє нижєслѣдующїя строкы.
Доканано, що не каждый докторъ естъ добрый лѣкаръ, а дужє добрыхъ лѣкарѣвъ и совѣсѣтъ таки мало. Одинокій лѣкаръ мало учился и для того многого не може распознати; другой зновѣ много учился, но мало знає, бо не має добрыхъ способностей. Прирожденна способность, быстрый разумъ и опытность, — отъ річи, которїи роблять лѣкарї добрыми лѣкарями.
Чи чули де-що про профессора Коллинса?
Розумѣтєся, чули, бо его слава иде по цѣлому свѣтѣ. Онъ много учился вь славныхъ университетахъ не только вь Европѣ, но и вь Америцѣ; онъ много лѣтъ робилъ разны опыты и успѣлъ вь лѣкарскомъ знаніи якъ найлучше, бо природа одарила его выискающею мудростію, острымъ разумомъ и великими талантами.
Теперъ Профессоръ Коллинсѣ естъ чєловѣкъ славный на цѣлый свѣтѣ. Не только обьчайні люди идуть до него за помощію вь часѣ болѣзни, но и вѣлѣущїи докторы удѣются до него за пороудомъ и поясненіємъ, когдѣ не можуть порозумѣти якої нибудь болѣзни.
Можно сѣбѣ сказати, що кого онъ не вьлѣчитъ, тому и никто другїй не верне здоровя.

Профессоръ Коллинсѣ дає повонєня дониторамъ вь лабораторіи.
Той-то вѣстѣный и славный докторъ, щобъ якъ найлучше мѣть поможти страждующему роду людскому, заложилъ лѣчебницѣ подъ именемъ „Professor Collins New York Medical Institute“, ч. 140 West 34th street вь Нью Йорку.
Вь той лѣчебницѣ получивъ помощь уже тысячі слабыхъ, а между ними и многи сѣтїи славныхъ. Вь канцєларіи той лѣчебницѣ каждый може бачити листы отъ множества краіновъ, которїи сердечными словами дякують Проф. Коллинсѣ за то, що вѣхъ тѣбѣ якимись чудомъ вьлѣчилъ отъ найтяжєншихъ слабостей, вь той часѣ, якъ други докторы и лѣчебницѣ не могли помѣгти имъ.
За для недостатка мѣста, подєлємъ тутъ только немногы и короткыи изъ тѣхъ листовъ, заслужующїи упоминанья.
YOUNGSTOWN, O. 1 Sept. 1900.
Панє Профессоръ Коллинсѣ!
Посылаю Вамъ свою фотографію, щобъ вѣдѣтєся, що уже здоровый. Цѣлѣхъ 5 роковъ хорьвалъ я. Одинокій докторъ голо-рилъ, що маю ятра не-здоровия; другой гово-рилъ, що бєдра мєнѣ застрѣлєны; третій ка-залъ, що пузырь маю не вь порядкѣ, и т. д. Много грошей отагалъ я на лѣкарствѣ, долѣо былъ и нѣ рєспєктѣно. Вы же одразу познали, но мєнѣ треба, и Ваши лѣкарствѣ за два мѣсяца худѣ-ровили мєнє. Каждому скажу теперъ, що Проф. Коллинсѣ найлучшїи докторъ на свѣтѣ. Сѧ краілискимъ поздравленіємъ Василь Грѣчѣ.

YONKERS, N. Y. 3 Іюль 1900.
Милый и чтєнный проф. Коллинсѣ!
Вамъ вѣдомо, що былъ я дужє хо-рый. Малѣ кашель, дупило мєнѣ, тяжко дѣлалъ и при томъ тулѣ болѣ въ перєдѣхѣ. Улѣчилъ постєднѣю и уже на костяхъ былъ побороний. На лѣкар-ровъ вызвалъ до 2000 л. до дармо. Не могучи мєнє вьлѣчить, ка-зали, що маю сухоты и муму умереть. А те-перь я здоровый и ва-жу 125 фунтовъ. Ваши лѣки вернули мєнѣ здоровьє. По-лодка Вамъ.
Іоо. Вєйнєрѣ.
DETROIT, Mich. 13 Авг. 1900.
Профессоръ Коллинсѣ вь Нью-Йорку
Высокочтєнный Панє!
Ваша слава иде далеко — широко по свѣтѣ, алы якъ бы несли до короли звали. Лиши сѧзубо-кѣи тѣ оітикъ, то не давалъ-бѣ Вамъ лѣчїи худѣицѣмъ людей, а для сѧ дєржѣли-бѣ. Вєсь. Я малѣ несча-стїю упали сѧ сѧдѣ-и такъ поглѣбѣнїи. Малѣ порушенїи кости и въ нутрѣ сильно по-вредѣлъ сєбѣ, и лѣка-ри, котри мєнє лѣчили, говорили, що до сѧпѣри буду „дѣлѣмъ калѣкою“. Вы за-рѣшъ жє зробили мєнѣ здоровымъ. Шко-дую, що не могу Вамъ лѣтъ належитѣ отдѣчити.
Вашѣ на лѣки благодарный Иванъ Пиларѣ.

ROSAHONTAS, W. Va. 6 Май 1900.
Милый панъ Профессоръ!
Нехай Вамъ Богъ палатитъ за Ва-шеє благодѣлїє. Была хорѣ 6 роковъ, хо-дила по докторамъ, хо-оли не могли помѣ-гити мєнѣ, бо не знали, яку слабостъ маю. Каждый лѣкаръ го-ворилъ мєнѣ, уже не палѣяться и жити на свѣтѣ. Пополоскаю захотѣла еше Лѣкѣ спробовати и слава Богу, що зробила то.
Ваши медичини позбавили мєнѣ „болѣи“ и теперь я толста, здорова и сильна, а люди говорятъ мєнѣ, що о 10 лѣтъ стала молодше.
Сѧ прекраснымъ поздравленіємъ Анна Ковачинѣ.

PITTSBURG, Pa. 18 Май 1900.
Славному п. проф. Коллинсѣ.
Вы знаете, яку тяжку и по словамъ докторѣвъ неслѣпачиу слабостъ я мала. Теперь я уже легко дѣлаю, нишо мєнє не болитъ и чувю сѧеє здоровьє. Сѧ благо-дарностію признаю, что Вы вырвали мєнє изъ рукъ смерти, бо нишако не было-бѣ мєнѣ помѣщи. Нѣхай Васѣ прєблѣгѣтѣ Богъ вѣдѣтѣ, на многи и многи роки, шебѣ и на дальше Вы худѣицѣмъ по-мѣгати.
Ваша вѣрна Жєзєфина Рошино.

Профессоръ Коллинсѣ посылєє лѣкарствѣ по цѣ-лѣхъ Соединєнныхъ Штатахъ и Канадѣ.
Слабыи прїймаются лѣтомъ отъ 10 до 1 години рано, а по полудню отъ 2 до 5. Вь недѣлю только отъ 10 до 1 по полудню.
Пишѣтъ о всємъ рѣчи на адресъ:
Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St. New York City.
ОДИНОКІЙ РУСЬКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str. JERSEY CITY, N. J.
Кождый Русійскій мѣшай яку побудѣ потребу вь Нью Йорку, чи вь околиці, повиненъ вступити до того готєлю, — бо тутъ достанє пѣкѣдѣрѣный и пѣкѣтїи напикти всакого рода и пороудѣ, дє найлучше купити шифарту.
С. M. HATHAWAY,
аієнтъ вѣдъ огнєвои аєкурѣціи пои компаніи.
Колєктуєтєся гроши на рєнтѣ. Має двѣ комнаты до рєнтѣ на Race str., три домы на продажѣ на Hill str., домы до мєнєшїи або на продажѣ на Bkely, Olyphant, Pa. Цѣна дужє низька.